

Borsodsziráki Bartók Béla Általános Művelődési Központ
ÓVODA

Diabéteszes gyermek speciális ellátási rendje

2021

Bevezető

A cukorbetegség, vagy más néven diabétesz, egy anyagcserezavar, amelyben a szénhidrátok hasznosítása szenved zavart.

1-es típusú diabétesz

Ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe. Az 1-es típusú diabétesz általában genetikai okokra vezethető vissza.

Gyermekkorai diabétesz tünetei

A gyermekkorban jelentkező cukorbetegség tünetei is hasonlóak a felnőttkorban jelentkezőhöz, általában a tünetek specifikussága miatt könnyen felismerhető a diabétesz.

Fő tünetek:

- szomjúság érzet
- fokozott vizeletürítés
- nehéz sebgyógyulás
- fogyás, ennek ellenére nagy étvágy, éhségérzet
- acetonos lehelet

A gyermekkorai diabétesz kezelése

A gyermekkorai cukorbetegség terápiája nagyban függ a diabétesz típusától. Az 1-es típusú diabétesz esetén a gyermek kezelőorvosa által meghatározott inzulinterápiára van szükség.

A kezelés három alappillére:

1. Inzulinterápia
2. Étrendi kezelés
3. Helyes életmód
 - a kezelés módját mindig diabetológus szakorvos állapítja meg, ami függ a diabétesz típusától, a gyermek vércukorszintjétől is.
 - 1-es típusú cukorbetegség esetén elengedhetetlen az inzulinterápia, mert ebben az esetben, mivel nem termelődik inzulin, így azt külső forrásból kell bevinni az erre

kialakított inzulinadagoló pen segítségével, vagy inzulinpumpával (a kezelőorvos által előírt)

- az injekciót általában a hasi zsírszövetbe érdemes adni
- 1-es típusú cukorbetegség kezelésének szerves része a diéta, azaz a táplálkozási szokások megváltoztatása, a natív cukormentes étrend, illetve számolni kell az inzulinadaghoz kimért napi szénhidrát mennyiségét
- az 1-es típusú diabéteszes gyerekek kezelésében a rendszeres vércukor ellenőrzés, étkezések előtt és azokat követően is érdemes ellenőrizni a vér cukorkoncentrációját

Helyes étrend

- kerülni kell a hozzáadott cukrot tartalmazó ételeket
- törekedni kell a napjában többszöri zöldség és gyümölcs fogyasztására
- a teljes kiőrlésű gabonák fogyasztása a fehér lisztből készütekkel szemben
- elegendő folyadékfogyasztás

A diabétesz során jelentkező kellemetlen (rosszullét) állapotok, annak kezelése

Hipoglikémia (vércukorszint leesés)

- túl sok inzulin, vagy kevés szénhidrát hatására
- a sokáig tartó testmozgás miatt alakulhat ki.

Az 1-es típusú cukorbetegéknél nagyobb eséllyel lép fel hipoglikémia, ami kezeletlenül akár igen veszélyessé válhat.

Ilyen rosszullét több okból alakulhat ki.

- ha a gyermek az inzulin beadása után nem étkezett
- a gyermek későn étkezett
- túl sok inzulint kapott kimerítő testmozgás után
- rossz helyre, pl. izomba kapta az inzulint, ahonnan az gyorsabban szívódik fel.

Bizonyos gyógyszert (sulfanilurea) kapó gyermekeknél a Glukagon beadása tilos.

Helyes inzulinadagokkal és étkezéssel a veszély lecsökkenhető.

Hipoglikémia tünetei:

- rosszullét

- heves szívdobogás
- szédülés
- remegés
- sápadtság
- izzadás
- látászavar
- beszédzavar
- gyengeség
- éhségérzet
- hányinger, hányás

Hipoglikémia esetén az eljárásrend

A hipoglikémia azonnali kezelést igényel mert a cukorbeteg gyermek rosszul lehet.

Roszzullét esetén szőlőcukrot, esetleg glükóztablettát kell a gyermeknek beadni, majd meg kell etetni vele egy kekszet.

A cél: Minél gyorsabban történjen meg a vércukorszint emelés, ugyanis, ha nem javul, akkor eszméletvesztés, rángógörcs is felléphet.

Előfordul, hogy hirtelen alakul ki **tudatzavar**. Ilyenkor, ha még eszméleténél van a gyermek, és nyelni tud, nekünk kell megetetni, vagy feloldva, megitatni a szőlőcukrot a beteggel. A szőlőcukor már a szájból elkezd felszívódni. Ezt követően kekszet, vagy rostos levét, illetve tejet itathatunk, hogy az ezekben található összetett szénhidrátok lassabban, de emeljék a vércukorszintet.

Az **eszméletlen** gyermeknek biztosítani kell mielőbbi szabad légutat. Stabil oldalfektetésbe vagy, az oldalára vagy a hasára kell fektetni, hogy az esetleges légúti akadály (pl. nyál) könnyen tudjon távozni, pl. kifolyni a szájüregből.

Az eszméletlen vagy görcsölő gyermeknek a nála levő Glukagoninjekciót kell beadni, ha azt kaphatja (a szülő felelős ennek biztosításáról, ha a gyermek kaphatja). A fecskendőben elő van készítve az oldószer, mellette van a hatóanyagot tartalmazó porampulla. Ennek a műanyag kupakját kell lepattintani, majd az oldószer a gumidugót átszúrva hozzáfecskendezni. Ilyenkor a por feloldódik. Ekkor vissza kell szívni az oldatot a fecskendőbe. Azt légteleníteni kell úgy, hogy a tűt felfelé tartva kinyomjuk belőle a levegőt, majd a test bármelyik izmába szúrva beadjuk a betegnek. Az injekció után a tudat elkezd kitisztulni.

Amikor már nyelésre képes a gyermek, szájon át adunk neki cukrot a fentiek szerint. Ebben az esetben mindig értesítjük a mentőket a kórházba szállításhoz.

A hiperglikémia (tartósan magas vércukorszint)

Egyes esetekben a hipoglikémia ellentéte is előfordulhat, amit hiperglikémiának nevezünk. Ebben az esetben a gyermek vércukorszintje tartósan magas lesz, ez főleg 1-es típusú diabéteszben fordul elő, inzulin hiányában.

Ennek veszélye:

A ketoacidózis kialakulásával, amely azt jelenti, hogy a szervezet a zsiradék raktárak bontásából próbálja fedezni a szükséges energiát, toxikus hatású ketontestek keletkeznek. A ketoacidózis fő tünete az acetonos lehelet, de jellemző ezek mellett a hányinger, hasfájás, szapora, mély légzés is. A hiperglikémia azonnali ellátást igényel, kezelése kórházban történik. Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba.

Megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges. A cukorbeteg gyermeknek minden esetben be kell adni az inzulint, és be kell tartani az előírt diétát.

Lázás megbetegedés idején a gyermek igyon bőségesen, kerülni kell a zsírok fogyasztását, de a normális szénhidrátbevitelt biztosítani kell. Az inzulin beadása elengedhetetlen. A szénhidrátbevitel ilyenkor pl. gyümölcslevek formájában is történhet.

Ha hányás alakul ki, és a szájon át való folyadékbevitel nem oldható meg, mentőt kell hívni és kórházi kezelés szükséges, ahol infúzió segítségével tartják fenn a szervezet egyensúlyi állapotát.

A diétás (speciális) étrend igénylésének menete óvodánkban

1. A szülő/törvényes képviselő a vezetőnél jelezze, kérelmezze.
2. A kérelmezés alapja szakorvosi igazolás, melyben meg van határozva a diétás (speciális) étrend oka és szükségessége az érintett gyermek számára egészsége megőrzése érdekében.
3. Indokoltság esetén a vezető helyt ad a kérelemnek és megigényli az érintett gyermek számára a megfelelő diétás (speciális) étrendet.
4. Erről tájékoztatja a szülőt/törvényes képviselőt.

A szabályos gyógyszerártórolás és veszélyes hulladék tárolásának, elszállításiának szabályai

1. A gyermekek által nem elérhető, zárt gyógyszeres szekrényben történik az adott gyógyszerek tárolása.
2. A gyógyszerek szavatossági idejének felülvizsgálata: minden év kezdetekor.
3. A lejárt szavatosságú gyógyszerek, selejtezés után, a gyógyszerári gyűjtőhelyre való szállításáról a vezető vagy az általa megbízott személy gondoskodik.

A keletkezett veszélyes hulladékot (inzulinpumpa, injekciós tű, stb.) a védőnő zárt műanyag zacskóban a szomszédos egészségügyi központba viszi, ahonnan az önkormányzat által szerződéssel megbízott cég elszállítja.

2021. szeptember 1.

Gondosné Bányai Ágnes
intézményvezető

Nyilatkozat

Aláírással igazolom, hogy a **Diabéteszes gyermek speciális ellátási rendje** dokumentumban foglaltakkal egyetértek, elfogadom.

NÉV	ALÁÍRÁS
Illés Szabolcsné	
Varga Tiborné	
Kertész Csilla	
Regecz Jánosné	
Dobos Éva	

Borsodszirák, 2022. szeptember 1.